

GYOMBOLAI MÁRTON:

PUSZTASZERI ÚJ TESTAMENTUM

„Új rovású ének öreg igric ajkon
 Új törvény szerzetik pusztaszeri halmon”
 Elporlott mögöttem immáron fél század,
 Megadatott látni csöppnyi unokákat,
 Isten tudja mit hoz, mennyi még az élet,
 Illő számbavenni már az örökséget:
 Kicsi unokáim, mit hagyhatok rátok?
 Robbanni készülő, szennyezett világot
 Vagy egy meghasonlott, önpusztító népet,
 Nemzetet morzsoló, véres ezerévet.
 Babéros temetőt, kardot és keresztet,
 Ahol azért haltak, kit nem is ismertek.
 S ha a büszke-kardok az ellent nem látták,
 Hogy rozsdá ne egye, testvérszívbe vágják!
 Ezerév hősei - akárhogy is fájjon -
 Ölni s halni tudtak Duna-Tisza tájon.
 Tudtak másért halni, csodákban remélni,
 Egy új ezerévre: tanuljunk meg élni!
 Mert kétezer éve akadt már egy Mester,
 Aki megbocsátott megfeszített testtel,
 Ki a gyűlöletre a nemet kimondta,
 Aki a bűnöst is a szívére vonta,
 Kinél a szolgálat adta csak a rangot,
 S hüvelybe tétette Péterrel a kardot.
 Betegét gyógyított, törölte a könnyet,
 És a szelídeknek ígérte a Földet.
 El soha nem vette, csak adta a lélet,
 Vele élhetünk meg újabb ezerévet!
 Hősi halottakból volt már elegendő
 A bölcsőkön fordul a magyar jövőndő!
 Szülő szívekbe írt szeretet-parancson,
 Hogy ez a szeretet bő termést fakasszon.
 Ez vezessen az új hűség-háromságához:
 Istenhez, családhoz, s velük a hazához!
 Írtunk könnyel, vérrel, lehorgasztott fejjel,
 Írjunk szebb jövőndőt édes anyatejjel!
 S amit nem győzött már Árpád véres kardja,
 Anyák szelíd szíve, hiszem, hogy megtartja!
 Bölcső ringjon ezután Duna-Tisza tájon,
 Vad indulók helyett altatódal szálljon.
 Ezt a tiszta álmot, s a hármasság hűségét:
 Magyar unokáim! - ezt hagyom én néktek!

GROMON ANDRÁS:

NEMZET ÉS HAZAFISÁG AZ EVANGÉLIUMBAN

Két okból is nehéz elemezni ezt a témát; egyrészt mert a nemzet és a haza (hazafiság) mai értelemben vett fogalma Jézus korában nem létezett (bár hasonló értelemben igen), másrészt mert nagyon kevés evangéliumi helyen találko-

zunk ezzel a témával. A meglévő anyagot három fő csoportba oszthatjuk: Jézus viszonya a „birodalomhoz” (Rómához), a „politikai messianizmushoz” és a „nemzetekhez”.

Mind a három vonatkozásban alapvető eligazítást nyújt Jézus „názáreti székfoglalója” (Lk 4,16-21), amely nyugodtan nevezhető az ő politikai-társadalmi-gazdasági programjának: „Az Úr *Lelke szállt le rám, mivel felkent engem, hogy megvigyem az örömezenetet a nyomorgók-nak; elküldött engem, hogy (meggyógyítsam a megtört szívűeket), követként kihirdessem a szabadulást a raboknak, s az elv akit ott aknák szemük felnyílását, szabadon bocsássam a meggyötörteket, és kihirdessem az Úr kedves esztendejét.*” – Ez alkalommal nem fejtette ki, hogyan képzei el programja megvalósítását, de tanításának egészéből nyilvánvaló, hogy nem jogi szabályozással, nem „a törvény erejével”, nem (hatalmi) erőszakkal akarta felszabadítani a szegényeket, jóllakatni az éhezőket, de nem is „isteni csoda” által (vö. Lk 4,3-4), az emberi „szabad akaratot” megkerülve, hanem az egyetlen lehetséges módon, *(megtért) emberek közreműködésével* (vö. Lk 17,21: „*Isten országa raj tatok fordul!*”). Ahogy hiteles tanítóhoz illik, példát is adott arra, hogyan képzei programja megvalósítását: amikor hallgatói megéheztek, szétosztotta köztük a maga (és tanítványi közössége) ennivalóját (ld. Mk 6,35-44 és 8,1-9), majd ezt ismét lelkére kötötte értetlen tanítványainak (Mk 8,14.16-21).

Lássuk ezután a három területet külön-külön!

1) **Jézus és a Birodalom** – Jézus egy kicsi nemzet tagja volt, olyan korban, amikor ez a nemzet egy hatalmas birodalom uralma (elnyomása) alatt állt. Jézus viszonyulását a Birodalomhoz egyik leghíresebb (és legkevésbé értett) mondása foglalja össze: „*A császárnak adjátok meg mindazt, ami megilleti a császárt, viszont adjátok meg Istennek, ami megilleti Istent*” (Mk 12,17)! – A mondat második fele nem mellérendelten áll az első mellett (mintha bármit is mellé lehetne rendelni Istennek, és lehetséges lenne „két úrnak szolgálni” (Mt 6,24), hanem annak tökéletesen fölérendelten („viszont”!), mint az a nézőpont, amelyből az adózást és minden más kérdést is tekinteni kell. Mondanivalója: Az elsődleges az, hogy megadjuk Istennek, ami őt megilleti, mindenki másnak pedig csak annyit, ami ezután még „megmarad”, vagyis ami ebből következik, illetve ezzel nem áll ellentétben! (Ezért – és persze az általános érvényű ellenségszeretet jegyében – taníthatja Jézus nemzeti szempontból egyenesen „botrányos” módon, hogy ha a megszálló birodalom katonája „*ezer lépésre kényszerít, menj el vele kétannyira*”: Mt 5,41.)

Útmutatásával Jézus – az ókori világban gyakorlatilag ismeretlen módon – egyfelől szétválasztotta a politikát és a vallást, másfelől – teljes ellentétben Pállal (Róm 13,1-7) – megszüntette az uralmi struktúrák misztifikálását és abszolutizálását: bármiféle birodalmi és hatalmi politikát sántáni kísértésként vetett el: „*Az Úr, a te Istened előtt borulj le, és egyedül neki szolgálj*” (Lk 4,6-8)! Ezt azonban ki